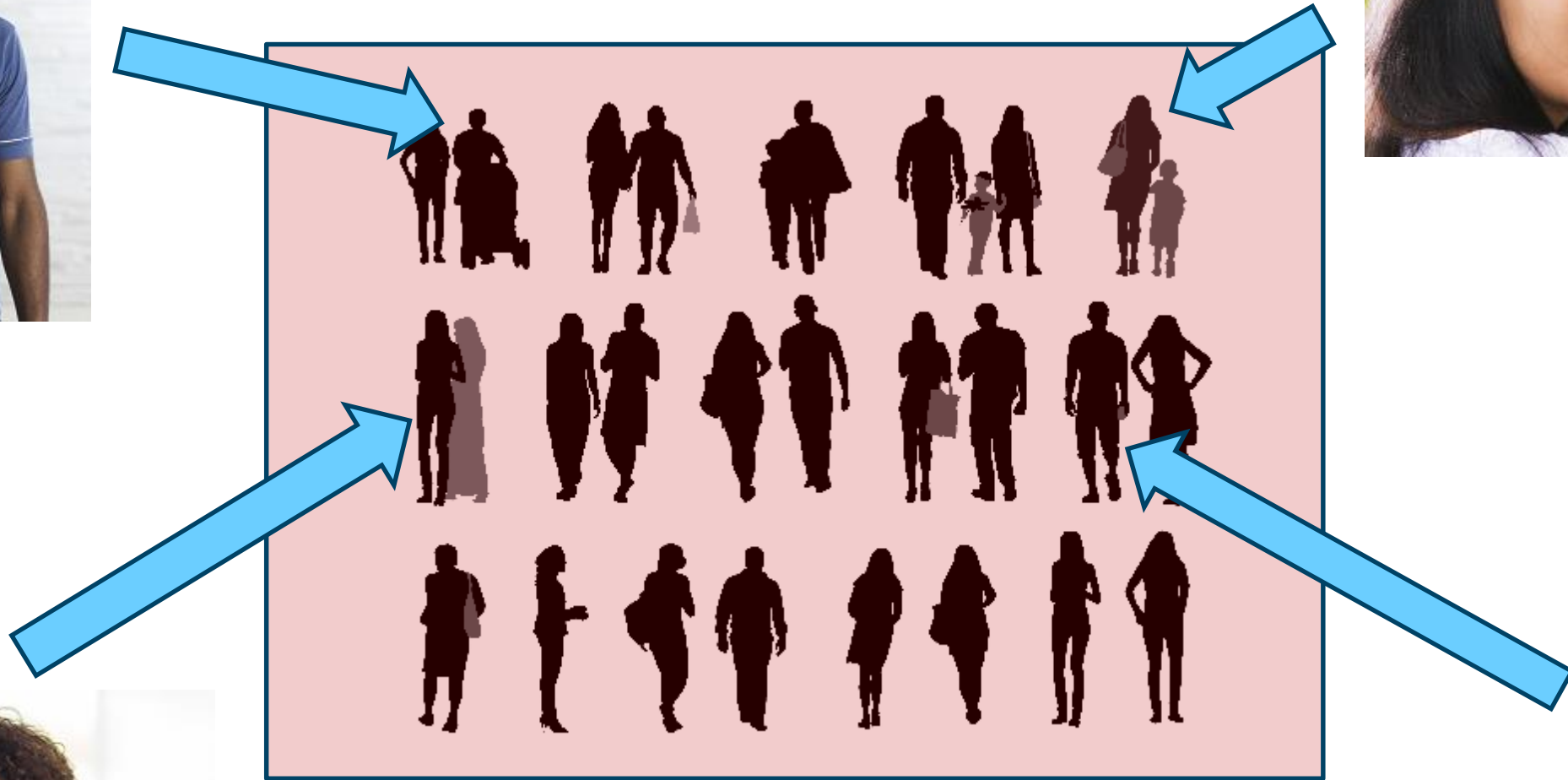
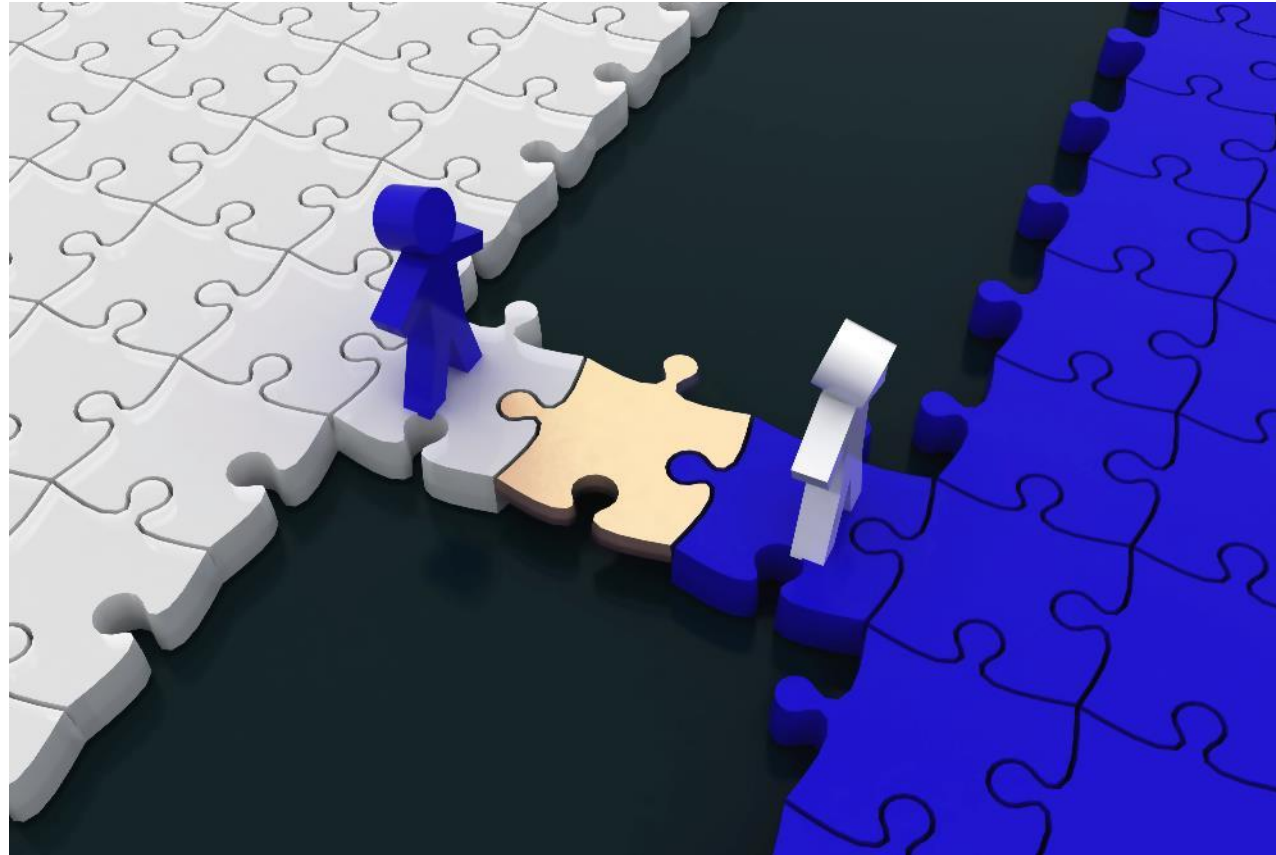

Karrierelæring i norskopplæringen

Birgitte Daae

Felles målsetting

«Styrke muligheten for deltakelse
i arbeids- og samfunnsliv»

Agenda

- Hva er karriereveiledning og karrierelæring?
- Hvordan henger språklæring og karrierelæring sammen?
- Aktiviteter/metoder/øvelser

Grunnlagsdokumenter

- Introduksjonsloven
- Læreplan
- Individuell plan
- Arbeidslivskunnskap

Læreplan i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere

LÆREPLAN I NORSK OG SAMFUNNSKUNNSKAP FOR VOKSNE INNVANDRERE

Kjennetegn ved språket i bruk på nivå A1
Språklig bredde
Innlæreren har et elementært repertoar av enkeltstående ord og uttryksmåter knyttet til bestemte, konkrete situasjoner.

Uttale
Innlæreren uttaler norske lyder, ord og innlærte fraser med så god uttale at det stort sett er forståelig.

Flyt
Innlæreren bruker mye tid for å finne ord og uttrykk, men kan produsere hovedsakelig formulærer, flytende.

Grammatikk
Innlæreren har begrenset kontroll med noen få innøvde grammatiske strukturer og ordgrupper ved hjelp av bindeordene «og» og «eller».

Kommunikasjon
Kommunikasjonen er svært kontekstavhengig, og kjennetegnes av gjentakelser og repetisjoner. Innlæreren har behov for mange pauser for å lete etter uttrykk, uttale uvante ord og feilkommunikasjon.

Innhold nivå A1

Personlig domene	Offentlig domene	Opplæringsdomenet	Arbeidslivskunnskap
<ul style="list-style-type: none">• Egen person og familie• Daglige rutiner• Mat og klær• Bolig• Kropp og helse• Familiebegivenheter• Fritidsaktiviteter	<ul style="list-style-type: none">• Transport i lokalmiljøet og enkle trafikkregler• Vær og årstider• Relevante offentlige og private institusjoner i nærmiljøet (for eksempel barnehage, skole, bibliotek og post)	<ul style="list-style-type: none">• Norsk kurs, skolehverdag og arbeidsmåter• Tidligere utdanning og utdanningsønsker	<ul style="list-style-type: none">• Yrkesinformasjon• Arbeidslivskunnskap• Ønske om å bosette seg i Norge

KOMPETANSE NORGE

Veiledning

Arbeidslivskunnskap

INDIVIDUELL PLAN
deltakelse i introduksjonsprogram og opplæringsprogram og samfunnskunnskap

Denne planen tilhører:

Bli litt kjent med hverandre ...

«Alle har en karriere!»

Karrierebegrepet

Alle har en karriere!

Karriereveiledning

«Karriereveiledning viser til tjenester og aktiviteter som skal hjelpe personer, uavhengig av alder og tidspunkt i livet, til å ta valg når det gjelder utdanning, opplæring og arbeid, og til å håndtere egen karriere.» (NOU 2016:7, s 17)

Karriereveiledning

«Karriereveiledning viser til **tjenester** og aktiviteter som skal hjelpe personer, uavhengig av alder og tidspunkt i livet, til å ta valg når det gjelder utdanning, opplæring og arbeid, og til å håndtere egen karriere.» (NOU 2011:1)

Finnes i skoler, universitet/
høgskoler, voksenopplæring,
offentlige karrieresentre, NAV,
bedrifter, frivillig eller i privat sektor.

Karriereveiledning

«Karriereveiledning viser til tjenester og **aktiviteter** som skal hjelpe personer, uavhengig av alder og tidspunkt i livet, til å ta valg når det gjelder utdanning, opplæring og arbeidstid, og til å håndtere egen karriere.» (NOU 2016:7, s 17)

Kan foregå individuelt eller grupper, og i samme rom eller over avstand.
Kan inkludere informasjon, tester, veiledningssamtaler, kurs, messer m.m.

Karriereveiledning

«Karriereveiledning viser til tjenester og aktiviteter som skal hjelpe personer, **uavhengig av alder og tidspunkt i livet**, til å ta valg når det gjelder utdanning, opplæring og arbeid, og til å håndtere egen karriere.» (NOU 2016:7, s 17)

Livslang karriereveiledning

Hva gjør du av dette?

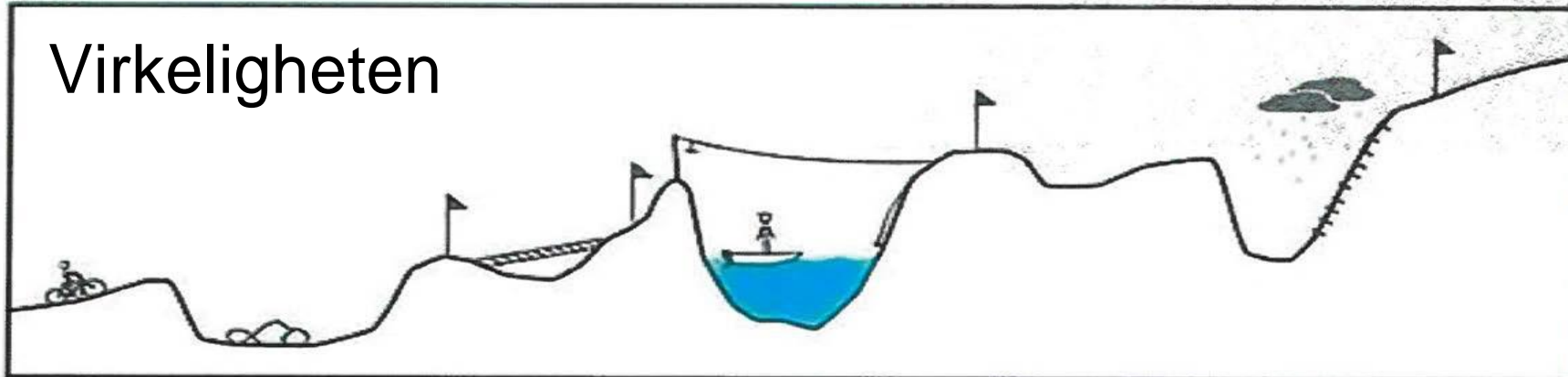
«Karriereveiledning viser til tjenester og aktiviteter som skal hjelpe personer, uavhengig av alder og tidspunkt i livet, til å ta valg når det gjelder utdanning, opplæring og arbeid, og til å håndtere egen karriere.» (NOU 2016:7, s 17)

Livet

Din plan

Virkeligheten

Karrierelæring og karrierekompetanse

«*Karrierelæring* er en læringsprosess der deltakerne utvikler ferdigheter, kunnskaper, holdninger og egenskaper som de trenger for å kunne ta et reflektert utdannings- eller jobbvalg, og for å mestre overganger til arbeidslivet. Den kompetansen den enkelte utvikler kalles *karrierekompetanse*.» (Kompetanse Norge)

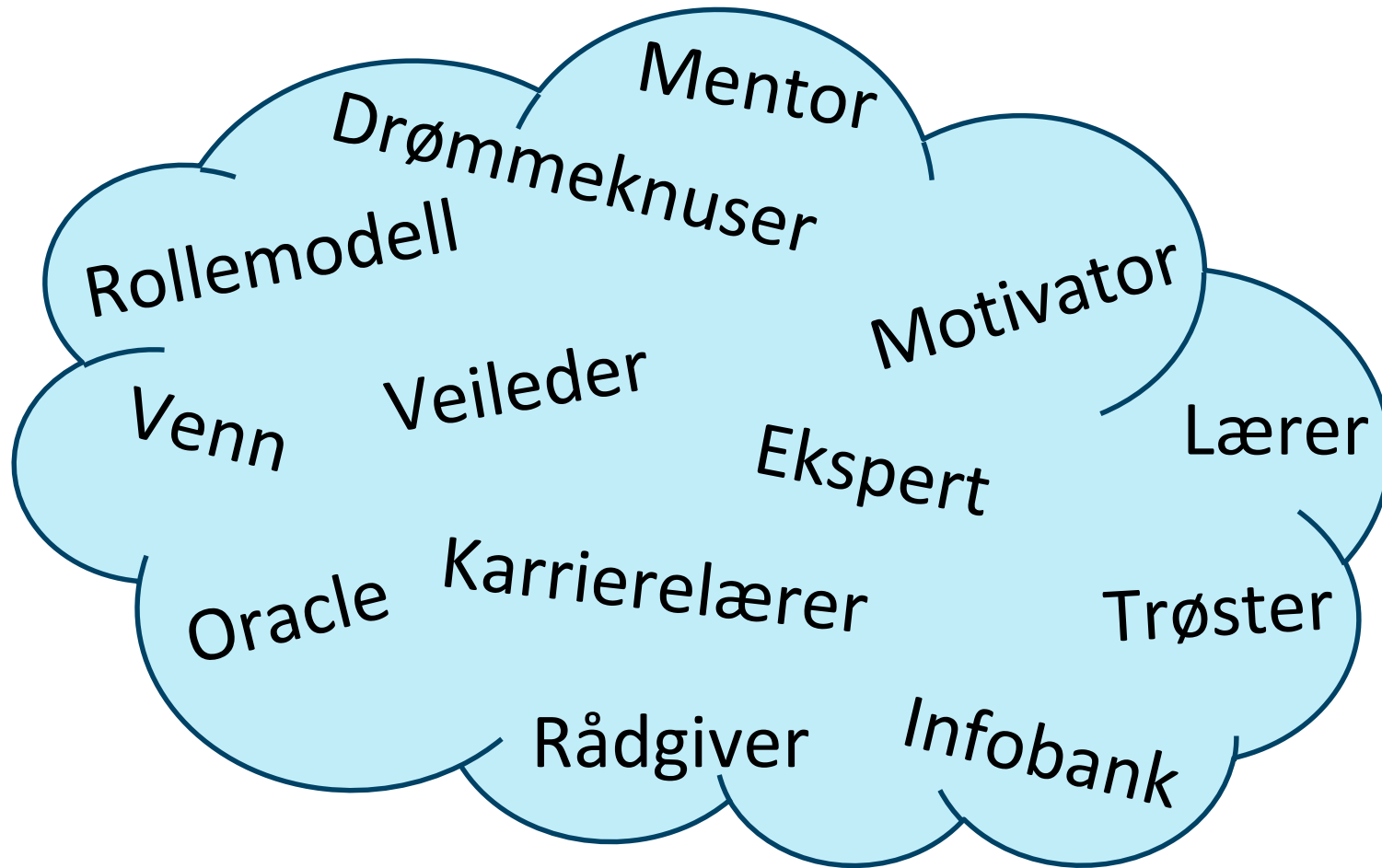

<https://www.youtube.com/watch?v=5KxbKnW78yk>

Din rolle?

- Hvilke roller har du som norsklærer?
- Hvilke roller hadde du ikke regnet med å ha?

Milad Mohammadi: født i Iran, vokst opp i Sverige, jurist, statsviter, foredragsholder, kjemper for mangfold, inkludering, likeverd og likestilling.

Milad Mohammadi forteller om en lærer som var et viktig forbilde for han. Læreren spurte:

«Milad, hva vil du bli? Hva vil du i livet? Når du dør, hva vil du skal stå på gravsteinen din?»

Karrierekompetanse

Kompetanser en person trenger for å håndtere sin karriere:

- **Valgkompetanse** (Decision-learning)
- **Se muligheter** (Opportunity awareness)
- **Håndtere overganger** (Transition learning)
- **Selvinnsikt** (Self-awareness)

Bill Law & Tony Watts,
Schools, Careers and Community 1977

Malen

Navn:
Lærere henter selv relevante læreplanmål fra norsk og samfunnsfag:
Type øvelse:
Tid:
Utstyr:
Beskrivelse:
Tips:

Malen

SELVINNSIKT/BLI KJENT

Navn: «HÅNDEN»

Lærere finner selv relevante læreplanmål fra norsk og samfunnsfag

Type øvelse: Parvis øvelse – så i grupper av fire

Tid: 30 minutter eller mer

Utstyr: Ark med tegning av en hånd (se vedlegg)

Beskrivelse:

Deltakerne intervjuer hverandre to og to, med ett spørsmål for hver finger. Deltakeren skriver/tegner svarene til den de intervjuer på fingrene på arket. Hvis man vil ha mer muntlig praksis settes parene sammen i firergrupper. Så skal hver deltaker presentere den de har intervjuet for de andre.

Ønsker man noe aktivitet i plenum kan man velge å si at alle skal presentere for eksempel én eller to fingre for hele klassen. Det anbefales da å velge et nøytralt emne – for eksempel finger nr 2 og 3. Ønsker man å bruke øvelsen til å trene på å presentere seg selv og trene på vokabular omkring dette, kan man be hver firergruppe samle alle ordene som ble benyttet på finger nr. 1 og presentere dem for klassen, eller selv skrive dem opp på tavla, eller en plakat i rommet. Dette kan være et fint utgangspunkt for å forklare ord, supplere og utvide ordforrådet rundt personlige egenskaper.

Lærer kan gjerne velge andre ting de skal spørre om og deltakerne kan da gjerne tegne sin egen hånd.

Tips:

Ressursbanken

Ressursbanken finnes på Kompetanse Norge sin nettside her:
<https://www.kompetansenorge.no/Norsk-og-samfunnskunnskap/arbeidsrettet-opplaring/>

Om oss English AAA Søk...

KOMPETANSE NORGE

Forside > Norsk og samfunnskunnskap > Arbeidsrettet opplæring

Arbeidsrettet opplæring

Kompetanse Norge ønsker med denne temasisden å gi ledere og lærere i voksenopplæringen et teoretisk grunnlag og metoder for å kunne gi deltakerne en norskopplæring som forbereder dem best mulig på norsk arbeidsliv.

I tillegg til aktuelle metoder og læringsressurser vil vi presentere relevant teori på feltet. Arbeidsretting av norskopplæringen innebærer å legge særlig vekt på språket som brukes i arbeidslivet, men deltakerne må også tilegne seg norskkunnskaper som gjør det mulig for dem å delta på andre relevante arenaer i livet som voksen i Norge. Det kan for eksempel være aktuelt å ta fagopplæring eller videre utdanning dersom de trenger dette for å komme i jobb.

Hva er arbeidsrettet norskopplæring?

Praksis – det utvidede klasserommet

Språket i arbeidslivet – autentisk materiale

Veiledning i arbeidslivskunnskap

[Voksenopplæringscenteret i Bærum har utarbeidet en veiledning i arbeidslivskunnskap.](#)

Meld deg inn!

Vi har en Facebookgruppe om arbeidsrettet norskopplæring.

Besøksskole

Voksenopplæringscenteret i Bærum får støtte fra Kompetanse Norge slik at de kan fungere som besøksskole for å veilede andre voksenopplæringscentre i hvordan norskopplæring for innvandrere kan arbeidsrettes.

[Her kommer du i kontakt med Bærum kommunale voksenopplæring \(Voksenopplæringscenteret\).](#)

Mer om arbeidsretting

Les om [arbeidsretting av introduksjonsprogrammet \(IMDi\)](#)

Kurs i karriereveiledning for lærere i norskopplæringen

Du finner informasjon om kurset under punktet om [Karrierelæring](#).

Self-awareness

Selvinnsikt

Å kunne identifisere sine interesser og behov og kjenne sin kompetanse. Ha god forståelse av hvem en er som person, hvilke styrker og svakheter en har, samt bevissthet om hvilke krav og forventninger en har til sitt arbeidsliv.

Eksempler fra læreplanen ...

Selvinnsikt:

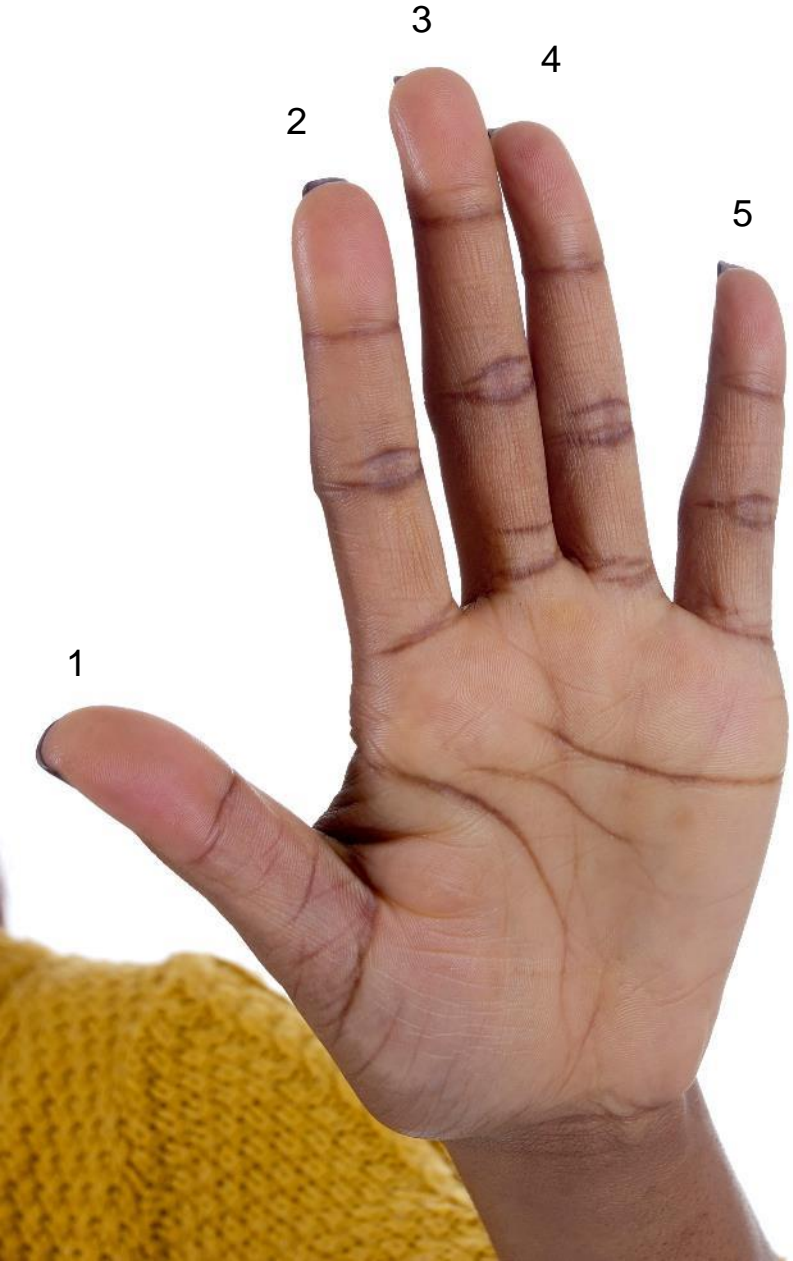
- Alfabetiseringsmodul: «Ord og enkle faser som angår egen person.»
- A1 og A2: «Presentere seg selv og andre», «Familie», «Livsstil», «Gi uttrykk for reaksjoner, meninger og følelser.»
- B1 og B2: «Kan lese og forstå tekster knyttet til egne interesser.»
- Samfunnsfag: «Kunne samtale om ulike utdanningsmuligheter, og om hvordan egen formell og uformell kompetanse kan brukes i arbeidslivet.»

Øvelse: «Hånden»

Målet er å bli kjent med seg selv.

Deltakerne intervjuer hverandre to og to, med ett spørsmål for hver finger. Deltakeren skriver/tegner svarene til den de intervjuer på fingrene på arket.

1. Tommelfinger: Si tre ord om **deg selv**.
2. Pekefinger: Fortell om et **sted** du liker å være.
3. Langfinger: Si en **viktig person** i livet ditt.
4. Ringfinger: Hva **ønsker** du skal skje før fem år har gått?
5. Lillefinger: Si tre ting du er **god til**.

Hvordan kan «Hånden» brukes i
norskopplæring?

Øvelse: «Positive egenskaper»

Målet er å utforske egne egenskaper/sterke sider på aktuelt språk.

1. Lærer skaper dialog med deltakerne om egenskaper og hva de er.
2. Lærer leverer ut arket om egenskaper (på aktuelt språk).
 - a. Forklarer at deltakerne skal lete etter **seks** positive egenskap som kjennetegner dem, og bestemme i hvilken grad.
 - b. Hvilke egenskaper tenker dere at en framtidig arbeidsgiver vil sette pris på? Muntlig runde og noter **10-15** egenskaper på tavle.
 - c. Velg **fem** du synes er de aller viktigst i arbeidslivet.

Eksempel ark til «Positive egenskaper» øvelse

**Namsos Opplæringscenter
NAMSOS KOMMUNE**

Positive egenskaper
Hvilke positive egenskaper har du?
Vordan vil din venn beskrive deg tror du?

Gjør en vurdering av deg selv:

Sett kryss: X - for det som passer best for deg

① - ingen egenskap ② - litt
③ - noe ④ - ganske ⑤ - svært

① - ingen egenskap ② - litt
③ - noe ④ - ganske ⑤ - svært

Norsk	Amharisk	①	②	③	④	⑤
ansvarsfull	ውጤታማ	①	②	③	④	⑤
effektiv	ታንታሪ ብርቅ	①	②	③	④	⑤
energisk	ጉት	①	②	③	④	⑤
entusiastisk	ቱክ የማይለባማ	①	②	③	④	⑤
fleksibel	ለጋ ጠናማ	①	②	③	④	⑤
frisk	ጠንካራ ጉልበት	①	②	③	④	⑤
fysisk sterk	ጥፋ ግለ ስብሰባ ማለፊያ	①	②	③	④	⑤
god selvtillit	ረጅ / የሚረዳ የሚተባበር	①	②	③	④	⑤
hjelpsom	የሚያስቅ / ተወዳጅ	①	②	③	④	⑤
humoristisk	ጉሎት	①	②	③	④	⑤
høflig	ሆዶ ሰፊ	①	②	③	④	⑤
imøtekommende	ተነሳሽነት ያለው	①	②	③	④	⑤
initiativrik	ፈጠራ / አዲስ ነገር የመጠር ችሎታ	①	②	③	④	⑤
kreativ	ፈተናዎችን ችግሮችን ለመገልጥ ያለን ምጣኔዎች ይላኑት	①	②	③	④	⑤
liker utfordringer	አድማዎ	①	②	③	④	⑤
lyttende	አዲስ ነገር የመማር ይላኑት	①	②	③	④	⑤
lærevillig	ጠንቃታ	①	②	③	④	⑤
nøyaktig	ተግባራዊ	①	②	③	④	⑤
omgjengelig	ተገቢ ግብረሰቶችን ማግኘት	①	②	③	④	⑤
omsorgsfull	አዎንታዊ	①	②	③	④	⑤
positiv	በሌሎች የሚገኝ ጥሩ አካሄድ	①	②	③	④	⑤
pålitelig	ሠንጠረዥ	①	②	③	④	⑤
samarbeidsvillig	በጋራ የመስጠት ተነሳሽነት	①	②	③	④	⑤
selvstendig	ራስን የያዘ / ገልልተኛ	①	②	③	④	⑤
strukturett	ለሰውነት / ስራ ጥሩ የማይደለ	①	②	③	④	⑤
tillitsfull	አዎንት የሚጠልበት	①	②	③	④	⑤
tolerant	ታንታኝ	①	②	③	④	⑤
tåler stress	በሌሎች የሚያርዳ ጥሩ ተቃውሞ	①	②	③	④	⑤
tålmodig	ጉዳይ ጥሩ	①	②	③	④	⑤
uavhengig	ራስን ተግባራዊ ተወዳጅ	①	②	③	④	⑤
utadvendt	ጥሩ	①	②	③	④	⑤

**Namsos Opplæringscenter
NAMSOS KOMMUNE**

Positive egenskaper
Hvilke positive egenskaper har du?
Vordan vil din venn beskrive deg tror du?

Gjør en vurdering av deg selv:

Sett kryss: X - for det som passer best for deg

① - ingen egenskap ② - litt
③ - noe ④ - ganske ⑤ - svært

① - ingen egenskap ② - litt
③ - noe ④ - ganske ⑤ - svært

Arabisk	①	②	③	④	⑤
مسؤول	①	②	③	④	⑤
فعال	①	②	③	④	⑤
تنشيط	①	②	③	④	⑤
متحمس	①	②	③	④	⑤
مرون	①	②	③	④	⑤
صاح (وضع صحي جيد)	①	②	③	④	⑤
فوري بدينا	①	②	③	④	⑤
جيد الثقة بالنفس	①	②	③	④	⑤
مساعد	①	②	③	④	⑤
ظريف	①	②	③	④	⑤
مهذب	①	②	③	④	⑤
كريم (مواهب للمساعدة)	①	②	③	④	⑤
مؤثر	①	②	③	④	⑤
خلاق	①	②	③	④	⑤
محدث التحديثات	①	②	③	④	⑤
منظم	①	②	③	④	⑤
سهل التعلم	①	②	③	④	⑤
دقيق	①	②	③	④	⑤
مؤنس	①	②	③	④	⑤
رعالية	①	②	③	④	⑤
الجدي	①	②	③	④	⑤
دقيق بالمواعيد	①	②	③	④	⑤
مؤتوق	①	②	③	④	⑤
تعلموني	①	②	③	④	⑤
مستقل	①	②	③	④	⑤
منظم	①	②	③	④	⑤
واثق	①	②	③	④	⑤
متسامح	①	②	③	④	⑤
تحمل الضغط	①	②	③	④	⑤
حضور	①	②	③	④	⑤
مستقل	①	②	③	④	⑤
منظم	①	②	③	④	⑤
واثق	①	②	③	④	⑤

**Namsos Opplæringscenter
NAMSOS KOMMUNE**

Positive egenskaper
Hvilke positive egenskaper har du?
Vordan vil din venn beskrive deg tror du?

Gjør en vurdering av deg selv:

Sett kryss: X - for det som passer best for deg

① - ingen egenskap ② - litt
③ - noe ④ - ganske ⑤ - svært

① - ingen egenskap ② - litt
③ - noe ④ - ganske ⑤ - svært

Somali	①	②	③	④	⑤
5 luul ah	①	②	③	④	⑤
x ku ool ah	①	②	③	④	⑤
fircoon	①	②	③	④	⑤
maasad leh	①	②	③	④	⑤
abacsan	①	②	③	④	⑤
baafimaad qaba	①	②	③	④	⑤
ah ahaan xoogan	①	②	③	④	⑤
si fiican is kugu kalsoon	①	②	③	④	⑤
Caawin kara	①	②	③	④	⑤
Kaftama	①	②	③	④	⑤
xushmad/xtiraam leh	①	②	③	④	⑤
la jaan qaadka	①	②	③	④	⑤
Tillaabo qaad badan leh	①	②	③	④	⑤
hal abuur leh	①	②	③	④	⑤
Jecel caaqabadaha	①	②	③	④	⑤
Wax maqlaya	①	②	③	④	⑤
Jecel waxbarashada	①	②	③	④	⑤
si sax ah	①	②	③	④	⑤
bulshaaw ah	①	②	③	④	⑤
Daryeel badan	①	②	③	④	⑤
Wanaagsan	①	②	③	④	⑤
habsaamaan	①	②	③	④	⑤
lagu kalsoonaan karo	①	②	③	④	⑤
Jecel wada shaqaynta	①	②	③	④	⑤
madax-bannaan	①	②	③	④	⑤
Habayasan	①	②	③	④	⑤
qayimini karo	①	②	③	④	⑤

**Namsos Opplæringscenter
NAMSOS KOMMUNE**

Positive egenskaper
Hvilke positive egenskaper har du?
Vordan vil din venn beskrive deg tror du?

Gjør en vurdering av deg selv:

Sett kryss: X - for det som passer best for deg

① - ingen egenskap ② - litt
③ - noe ④ - ganske ⑤ - svært

① - ingen egenskap ② - litt
③ - noe ④ - ganske ⑤ - svært

Tigrinja	①	②	③	④	⑤
ተሰፊ ገንዘብ / ለሌሎች	①	②	③	④	⑤
መሰሉ ላይሊ ዘሆ	①	②	③	④	⑤
ሰብል ደልላት ማሳወቅ	①	②	③	④	⑤
ታዳዳሪነት ዘርዳ	①	②	③	④	⑤
መሰሉ ጥሩ ዘሆ	①	②	③	④	⑤
አካላዊ ጥንካሬ	①	②	③	④	⑤
ሰብል ርዕስ የማይመጣጥ	①	②	③	④	⑤
ካርታ / ርዕስ / ደጋፊ	①	②	③	④	⑤
አላተኛ / አዳጊ	①	②	③	④	⑤
ጉልበት ዘሆ	①	②	③	④	⑤
አልፎት ማሳደግ	①	②	③	④	⑤
ተግባር የሚደርስ	①	②	③	④	⑤
ተግባር / ፈጠራ ማግኘት	①	②	③	④	⑤
ብራህታት ደህ ዝብኑ	①	②	③	④	⑤
ሰጭ	①	②	③	④	⑤
የደምጭ ደልላት ዘሆ	①	②	③	④	⑤
አጥቢቅ ማህረት / አጥቢቅ ማግኘት	①	②	③	④	⑤
አወሰ	①	②	③	④	⑤
አብላጊ	①	②	③	④	⑤
አወንታዊ	①	②	③	④	⑤
መኪና ላይት / አጠቃላይ ዝርዝር	①	②	③	④	⑤
ዘይቀየር / ለሰው	①	②	③	④	⑤
ታላቋቋሪ ለብ ለሌሎች የማይመጣጥ	①	②	③	④	⑤
በተገቢ ጊዜ ደህ ዝብኑ	①	②	③	④	⑤
ሰፊ	①	②	③	④	⑤
ሰፊ	①	②	③	④	⑤
አዎን / አዎን	①	②	③	④	⑤
ዳካ / ተዳቂነት ዘሆ	①	②	③	④	⑤
ዳካል ማዳቀር	①	②	③	④	⑤
ዳካል / ተግባራዊ	①	②	③	④	⑤
ከብ ጭነት ገደ / ከብ ጭነት	①	②	③	④	⑤
አገል / ተገቢ ገደብ ገደ	①	②	③	④	⑤

Opportunity awareness

Se muligheter

Kjennskap til hvilke muligheter som finnes, kunnskap om hva disse mulighetene kan innebære og om hvordan man kan gripe mulighetene.

Eksempler fra læreplanen ...

Se muligheter:

- Alfabetiseringsmodul: «Yrkesidentitet.»
- A1 og A2: «Yrker», «Ønsker om arbeid i Norge», «Skrive CV», «Yrkes- og utdannelsesmuligheter i Norge.»
- B1 og B2: «Utdanningssystemet i Norge», «Arbeidsmarkedet.»
- Samfunnsfag: «Kunne samtale om ulike utdanningsmuligheter, og om hvordan egen formell og uformell kompetanse kan brukes i arbeidslivet.»

Øvelse: «Fremtidens Arbeidsmarked»

Målet er å reflektere over framtidens arbeidsmarked og kompetansebehov.

1. Snakk sammen og finn fem eksempler på jobber som finnes i ditt hjemland, men som dere ikke tror finnes i Norge.
2. Finn eksempler på fem jobber som finnes i Norge, men som IKKE finnes i hjemlandet.
3. Finn fem eksempler på yrker som finnes i dag, men som maskiner kan overta i framtiden.
4. Finn fem eksempler på yrker som IKKE kan gjøres av maskiner i framtiden.
5. Hva mener dere blir viktig å kunne i framtidens jobber?

Decision-learning

Valgkompetanse

Evne å ta gode valg. Dette innebærer kunnskap om forskjellige måter valg kan tas på, bevissthet om måten en selv velger, i tillegg til en bevissthet om hvilke valg som kan være hensiktsmessige i situasjonen.

Øvelse: «Twist»

Eksempler fra læreplanen ...

Valgkompetanse:

- Alfabetiseringsmodul: «Fortelle om egne erfaringer.»
- A1 og A2: «Gi uttrykk for hva en liker og ikke liker», «Tidligere utdanning og utdanningsønsker.»
- B1 og B2: «Utrykke egne meninger og reaksjoner», «Kan utforme et klart argument», «Kan følge argumentasjonsrekker.»
- Samfunnsfag: «Kunne samtale om ulike utdanningsmuligheter, og om hvordan egen formell og uformell kompetanse kan brukes i arbeidslivet.»

Øvelse: «Verdier»

Målet er å reflektere over egne verdier.

- Snakk med klassen om hva en verdi er
- Få opp eksempler på hvilke verdier som kan være viktige når man skal velge yrke eller utdanning
- Bruk eksemplene fra klassen eller del ut et ark der slike verdier står listet opp
- Hver enkelt skal først stryke de verdiene som ikke er viktige for egne valg
- Hver enkelt skal så velge ut de tre viktigste verdiene og rangere dem
- La elevene legge fram verdiene sine i små grupper der de forklarer sine valg

Øvelse: «Verdier - LOTTO»

Målet er å reflektere over og diskutere egne verdier.

- Lag grupper på 3-4 deltakere. Samme språk?
- Hver for seg skal alle tenke over følgende spørsmål:

«Du har vunnet 5 millioner i Lotto. Hva gjør du?»

- Deltakerne presenterer svarene sine for de andre i gruppa
- Utfordring: Prøv sammen å finne hvilke *verdier* som ligger bak svarene deres

Transition learning

Håndtere overganger

Ferdigheter i å håndtere utfordringer knyttet til overganger, for eksempel fra et land til et annet, fra krig til fred, fra utdanning til arbeidsliv, fra en jobb til en annen eller fra arbeidsliv tilbake til utdanning.

Eksempler fra læreplanen ...

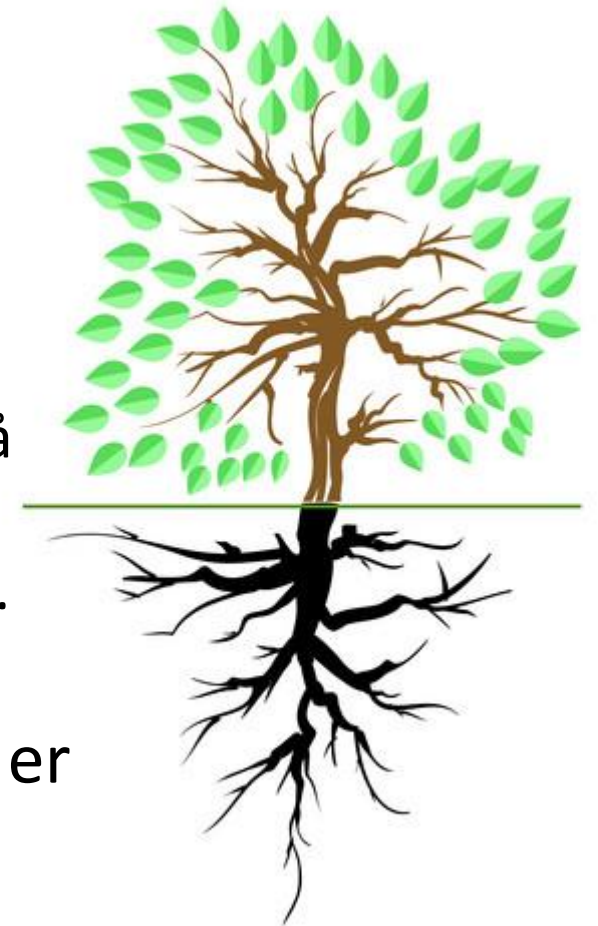
Håndtere overganger:

- Alfabetiseringsmodul: «Fortelle om egne erfaringer.»
- A1 og A2: «Nettverk», «Fortelle om egen utdanning, arbeidserfaring og jobbønsker.»
- B1 og B2: «Livslang læring og voksenopplæring», «Etter- og videreutdanning», «Jobbsøking.»
- Samfunnsfag: «Kunne samtale om ulike utdanningsmuligheter, og om hvordan egen formell og uformell kompetanse kan brukes i arbeidslivet.»

Øvelse: «Nettverk»

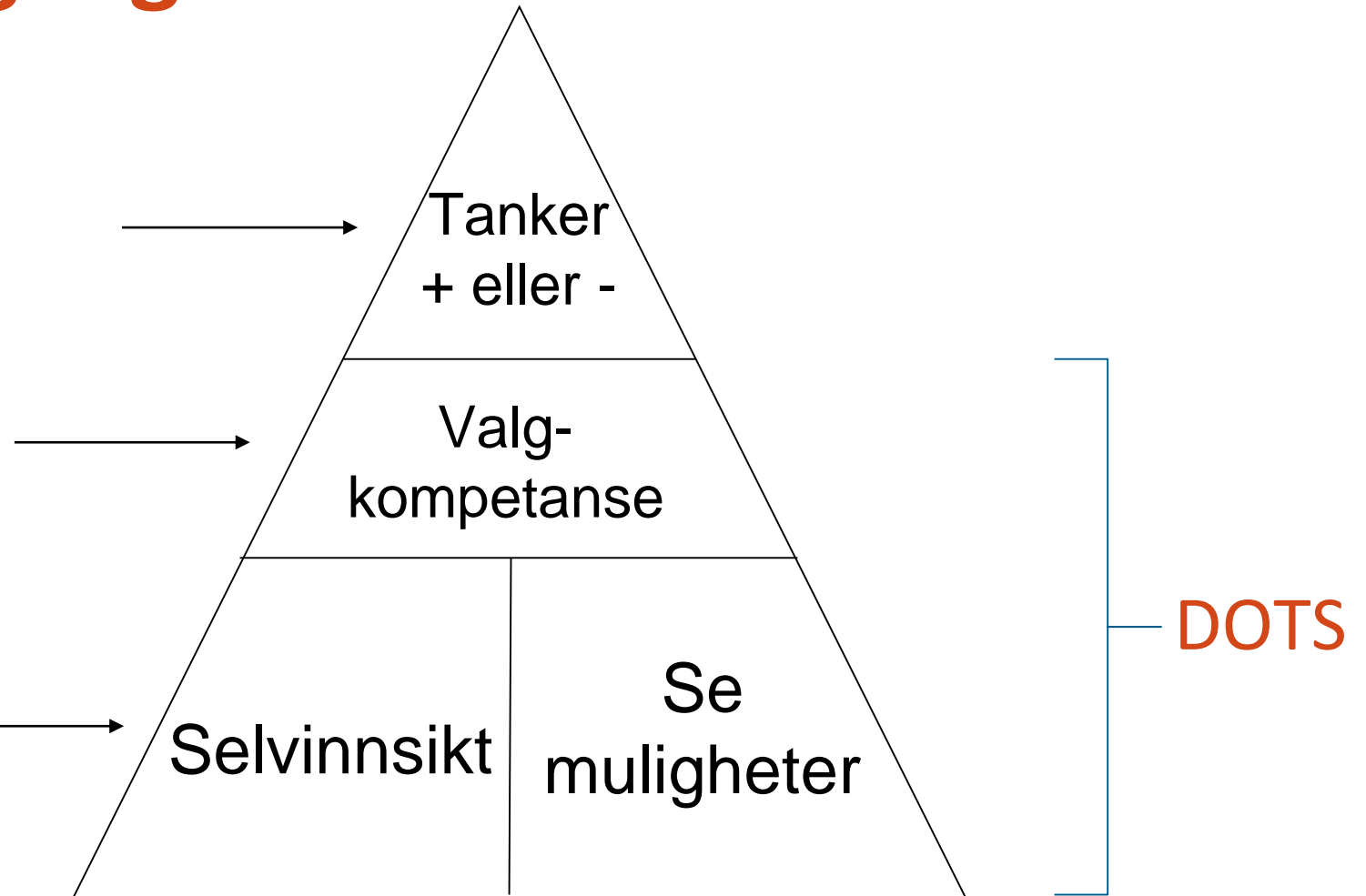
Målet med denne individuelle øvelsen er å reflektere over hvor viktig eget nettverk er.

1. Lærer deler ut ark og tegnestifter og forklarer til deltakere at de skal tegne et tre hvor:
 - **Stammen** symboliserer seg selv
 - **Røttene** symboliserer selvfølelsen, der skal navnene på de som har betydd mest i oppveksten stå
 - I **greinene** skrives navn på personer i nettverket. (Prof. nettverk på venstre og privat nettverk på høyre side)
2. Lærer stiller spørsmål, f.eks.: Når du vurderer treet, er det noen du trenger hjelp fra for å nå målet ditt? Trenger du å utvide nettverket ditt? Hvordan?

Hvordan bygge karrierekompetanse for å håndtere overganger

- Hva **tenker du** om deg selv og dine muligheter?
- **Hvordan** tar du **valg**?
- Hva vet du om **deg selv** og om **dine muligheter**?

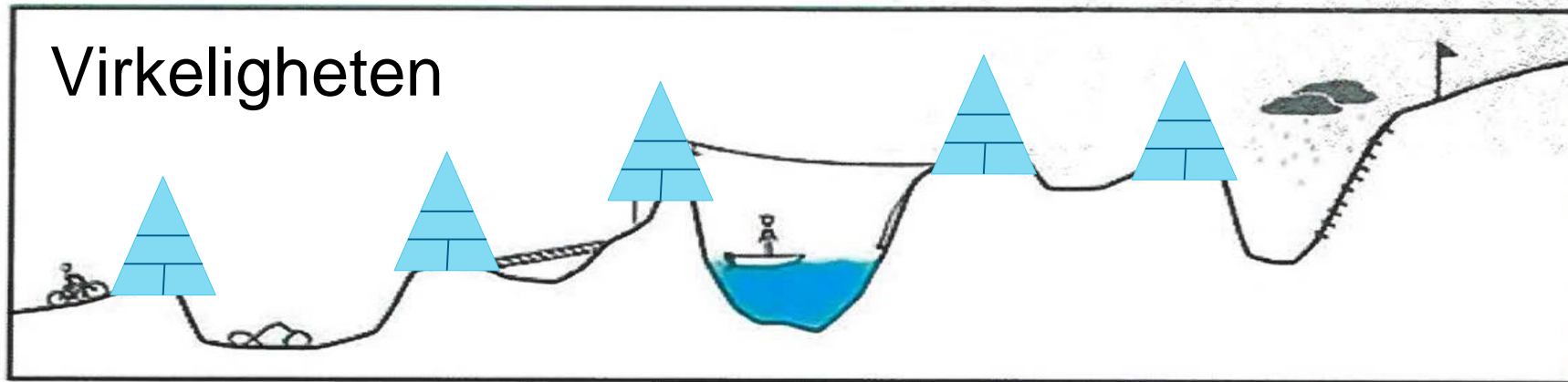
Øvelse: «Tvillingøvelse»

Målet er å bli kjent med egne tankemønstre.

1. Lærer tegner to like seigmenn på flippover, en rød og en grønn, og sier at begge skal bli bilmekanikere. De tenker som følger:
 - Den **røde**: *Det er så vanskelig å lære norsk. Det er så lett for alle andre, jeg har tungt for å lære. Nordmenn sier og gjør så mye rart, jeg har ikke lyst å bli som dem.*
 - Den **grønne**: *Jeg må ta norsk vgs. Jeg skal klare å få meg jobb innen 3 år. Jeg behøver ikke være som nordmenn, men jeg må lære meg hvordan ting foregår i Norge.*
2. Lærer stiller spørsmål til refleksjon og diskusjon, f.eks.:
Hvem av tvillingene vil lettest nå målet sitt? Hvorfor? Hvilke tanker har du knyttet til din situasjon?

Overganger i livet

Relevante lenker

Nettsider	Rapporter/veiledere	«Praktiske verktøy»
<ul style="list-style-type: none">• https://utdanning.no/• http://veilederforum.no/• https://www.udir.no/• https://www.kompetansenorge.no/• http://www.nokut.no/• https://www.samordnaopptak.no/info/• https://www.imdi.no/• https://www.vilbli.no/• https://www.nav.no/• https://www.norge.no/nb/livssituasjon/ny-i-norge• https://www.workinnorway.no/no/Forside• http://inkludi.no/• http://nafo.hioa.no/• http://www.unginfo.oslo.no/• http://www.jobbx.no/	<ul style="list-style-type: none">• http://www.karrierenordland.no/for-veiledere/veiledning-minoritetsspraklige/• http://www.veiledningssentrene-akershus.no/Tjenester/Karrieretjenesten/Karriereveiledning%20for%20minoritetsspr%E5klige%20elever/• http://karriere-nt.no/ressurssenter/flerspraklige/• <i>På vei mot karrierekompetanse:</i> https://www.stfk.no/pagefiles/68170/P%C3%A5%20vei%20mot%20karrierekompetanse.pdf• <i>Karriereveiledning for flerkulturelle brukergrupper:</i> http://veilederforum.no/sites/default/files/Karriereveiledning%20for%20flerkulturelle%20grupper.pdf• <i>Et ECVET-basert verktøy laget for utvikling av yrkesveiledning for immigranter:</i> http://www.lighthouse-project.eu/fileadmin/editors/documents/LIGHTHOUSE_Pensum_NO.pdf• <i>Innovative strategier og teknikker i karriereveiledning og rådgivning for innvandrere:</i> http://www.lighthouse-project.eu/fileadmin/editors/documents/LIGHTHOUSE_Verkt%C3%B8ykasse_NO_.pdf• https://www.kompetansenorge.no/Karriereveiledning/innlegg-ene-fra-karriereveiledning-for-integrering---trenger-du-mer-kompetanse/	<p>Øvelser fra dette kurset:</p> <ul style="list-style-type: none">• https://www.kompetansenorge.no/Norsk-og-samfunnskunnskap/arbeidsrettet-opplaring/ <p>Verktøy du allerede har...</p>

Lykke til!

